

Artur Rudnicki

BlackLists – sposób na darmowy filtr treści niepożądanych w polskich szkołach

W dobie wszechobecnego dostępu do Internetu konieczna jest ochrona najmłodszych użytkowników przed treściami niepożądanymi. W domu możemy zrealizować to za pomocą oprogramowania bezpłatnego dla użytkowników prywatnych, ale jak zapewnić taką ochronę w szkołach? Jest oczywiście wiele rozwiązań tego problemu.

Pierwszym możliwym sposobem jest przeniesienie rozwiązania domowego, czyli, uogólniając, zainstalowanie oprogramowania w każdym komputerze w szkole. Gdzie jest haczyk? Po pierwsze musimy to zrobić w każdym komputerze w szkole oddzielnie. Wiąże się to z taką sytuacją: opiekun pracowni, przy często zmienianym oprogramowaniu, co miesiąc instaluje oprogramowanie w każdym komputerze w szkole. Po drugie, za takie rozwiązanie trzeba zapłacić, bowiem szkoła nie jest użytkownikiem prywatnym, który może z takiego oprogramowania korzystać za darmo.

Drugą możliwością jest uruchomienie tzw. strażnika całej sieci komputerowej szkoły. Opiekun pracowni nie musi instalować oprogramowania w każdym z komputerów w szkole, ale zarządza strażnikiem z jednego miejsca. Czy takie rozwiązanie jest darmowe? Raczej nie, więc znów jest to wydatek dla szkoły, której często na to po prostu nie stać.

Na kolejną ewentualność w szczególności chciałbym zwrócić uwagę Czytelników, ale zanim przejdę do konkretów, parę informacji ogólnych. Polskie szkoły w latach 2005-2008 zostały wyposażone w sprzęt oraz oprogramowanie wysokiej klasy. Wśród całej masy oprogramowania i sprzętu jest takie, które swobodnie możemy zastosować do opisywanych celów. Jest to Windows Small Business Server 2003 Premium Edition, a właściwie jego składnik, czyli Internet Security Administration 2004 (w skrócie ISA 2004). Jest to *firewall*, który stoi na straży całej szkolnej pracowni komputerowej.

To dzięki niemu możemy dawać i odbierać uprawnienia dostępu do zasobów w sieci Internet użytkownikom naszej sieci, więc możemy blokować dostęp także do stron, których treści są niepożądane. I tu kolejne pytanie: jak blokować kilkaset tysięcy adresów internetowych i skąd je brać, jak je aktualizować? Znowu stajemy przed problemem, jak wprowadzać dane do naszego ISA 2004, ręcznie? Przez pewien czas, niestety, tak to się odbywało – administrator ręcznie wprowadzał adresy stron, aż powstał program BlackLists.

Program BlackLists jest programem ułatwiającym wprowadzanie reguł blokujących dostęp do stron niepożądanych na podstawie tzw. BlackLists, czyli publikowanych plików tekstowych, zawierających adresy serwisów oferujących dostęp do treści takich jak pornografia.

Dzięki programowi administrator w prosty sposób może importować pliki z adresami do swojego serwera ISA i za ich pomocą blokować dostęp do nich wybranym przez siebie użytkownikom.

Autorem programu jest Maciej Rusinek, który udostępnił go dla polskich szkół na podstawie niżej zamieszczonej licencji.

1. Autor nie ponosi odpowiedzialności za jakiegokolwiek koszty, szkody lub straty wynikłe z użytkowania programu.
2. Jeśli użytkownik decyduje się używać program, zakłada się, że wypróbował wcześniej działanie programu i upewnił się, że jest on dostosowany do wymagań posiadanego sprzętu i oprogramowania.
3. Program jest tylko narzędziem, importującym listy domen oraz adresów URL do ISA Server 2004 oraz tworzącym reguły powodujące blokowanie dostępu do zaimportowanych adresów. Nie stanowi kompletnego rozwiązania i nie może być z takim utożsamiany.

4. Autor programu nie ponosi odpowiedzialności za wybór blokowanych adresów – ich dobór oraz import leży całkowicie po stronie użytkownika.
5. Autor nie zgadza się na rozpowszechnianie programu w połączeniu z już zaimportowanym konkretnym zestawem blokowanych adresów.
6. Ta wersja programu przeznaczona jest tylko dla szkolnych serwerów SBS 2003 zainstalowanych z następujących DVD Kolekcji:
  - DVD Kolekcja Jesień 2005
  - DVD Kolekcja Wiosna 2007
  - DVD Kolekcja Lato 2007
  - DVD Kolekcja Jesień 2007

Należy tu zaznaczyć, że program jest narzędziem ułatwiającym wprowadzanie BlackLists, ale nie jest dostarczany z żadnym plikiem zawierającym adresy do blokowania. Takie pliki należy pobrać z ogólnie dostępnych serwisów internetowych.

Biorąc pod uwagę powyższe, przedstawię w skrócie, jak wdrożyć ww. program w szkole.

Pierwszą czynnością administratora po zalogowaniu do serwera SBS 2003 powinno być pobranie programu BlackLists ze strony autora, czyli: http://blacklists.w.interia.pl/index_b2004.htm.

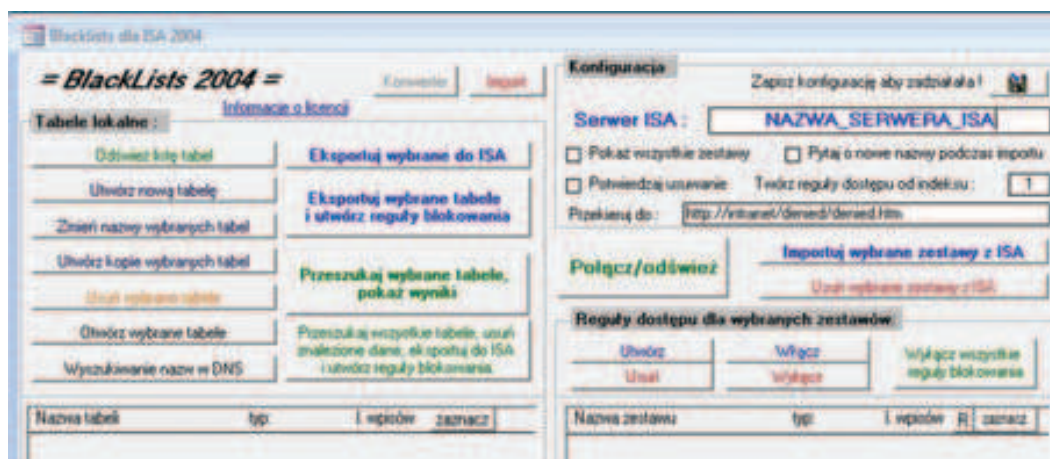

Po pobraniu i zapisaniu (pobieramy plik zip) musimy go rozpakować do postaci blacklists2004-1.3PL.mde. Jest to aplikacja uruchamiana dzięki MS Access, więc musimy mieć zainstalowany ten program.

Kolejna czynność, to pobranie listy stron zakazanych z sieci Internet. Możemy to zrobić ze strony <http://www.shallalist.de>.

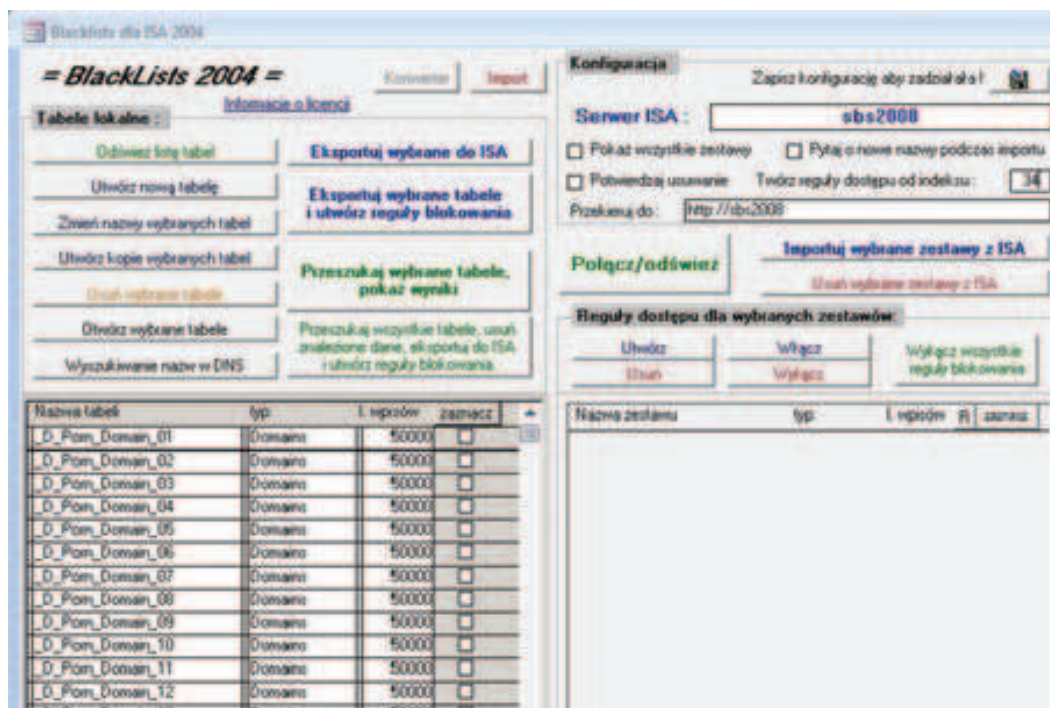

Kolejną stroną, z której pobierzemy listę stron zakazanych może być <http://www.squidguard.org/blacklists.html>. Po pobraniu listy stron zakazanych musimy rozpakować archiwum i znaleźć interesujące nas strony. W naszym przypadku będzie to folder porn. Aby program BlackLists mógł zaimportować zapisane w plikach adresy, musimy zmienić rozszerzenia na txt. W wyniku zmiany rozszerzeń dostaniemy dwa pliki, o nazwach odpowiednio domains.txt i urls.txt. Tak przygotowani możemy uruchomić blacklists2004-1.3PL.mde.

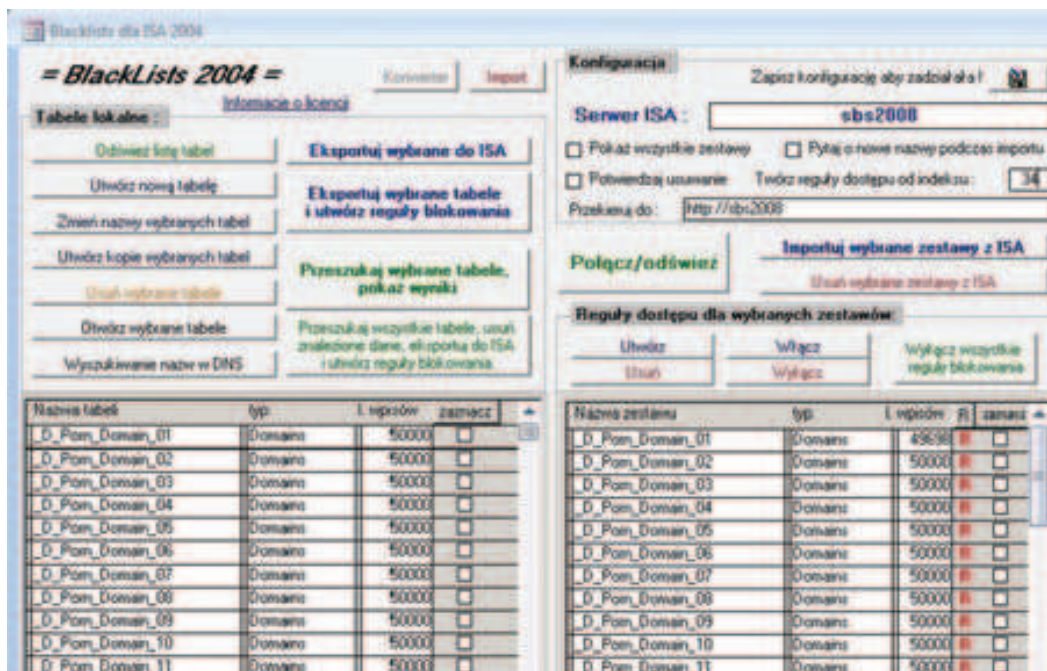

Jak widzimy po lewej stronie, nie posiadamy jeszcze w bazie danych żadnych adresów stron. Należy teraz w sekcji Serwer ISA podać nazwę swojego serwera, np. SBS2008, a następnie zapisać konfigurację, klikając ikonę dyskietki.

Kolejnym krokiem jest import listy stron niepożądanych. Wciskamy „Import”, a następnie wskazujemy wcześniej przygotowane pliki z rozszerzeniem txt. Po zaimportowaniu listy stron widok powinien być następujący:

Teraz wystarczy tylko wyeksportować wybrane tabele, utworzyć reguły blokowania i już powinniśmy mieć zablokowanych około 800 000 niechcianych stron. Należy pamiętać przed eksportowaniem tabel do ISA o tym, aby wprowadzić przedostatni nr naszych reguł w sekcji: „Twórz reguły dostępu od indeksu”, kliknąć „Połącz/Odśwież”, no i oczywiście zaznaczyć tabele, które chcemy eksportować. Po kliknięciu w „Eksportuj wybrane tabele i twórz reguły blokowania” widok naszej bazy powinien być następujący:

Jak widzimy, strony niechciane zostały poprawnie wyeksportowane do naszego serwera ISA, a czerwona litera R oznacza, że reguła jest aktywna. Teraz około 800 000 stron, których nie chcemy w naszej sieci, jest zablokowanych. Pełna instrukcja oraz wsparcie dla programu BlackLists znajdują się na stronie internetowej <http://sbs.ociizk.edu.pl/blacklists>.

Nasuwa się pytanie: czy tak skonfigurowanego systemu nie da się oszukać? Oczywiście, że się da. W sieci istnieje wiele możliwości, a jedną z nich jest maskowanie otwieranego adresu internetowego poprzez tzw. anonimowe Proxy. Rozwiązanie problemu jest jednak bardzo proste. Stosując program BlackLists, należy zablokować także i anonimowe Proxy.

Autor jest wicedyrektorem Zespołu Szkół Technicznych im. Tadeusza Kościuszki w Radomiu, nauczycielem przedmiotów informatycznych

W programie przedstawiona jest daleko posunięta przemoc (przez PEGI określana jako „sceny przemocy powodujące u widza uczucie odrazy”).

Przykładowe gry z tej grupy: Gears of War, Wiedźmin, Ojciec chrzestny.